

WWF

4/2020

Lehti elävän maapallon puolesta

VIISI SYYTÄ VILLIN LUONNON AHDINKOON

STOP UHANALAISTEN LAJIEN METSÄSTYKSELLE

Koomikko Iikka Kiven kansalaisaloite lopettaisi uhanalaisten lajien metsästyksen.

TOIVEISSA KRÄÄSÄÄ?

Näin puhut lapselle kulutuksesta joulun alla.

YMPÄRISTÖ HUOMIOITAVA RAVITSEMUSSUOSITUKSISSA

Ravitsemussuosittukset voisivat ohjata ruuankulutusta kestävämpään suuntaan.

SISÄLLYSLUETTELO

13 Kansalaisaloite vastustaa uhanalaisten riistalajien metsästystä

16 Ravitsemussuositukset voisivat tehdä hyvää ympäristölle

19 Kuinka suhtautua lapsen loputtomiin lahjatoiveisiin?

Sivu 8:

Esittelemme viisi suurinta syytä luonnon köyhtymiseen

- 6 Norppaliven Pullervo inspiroi kuvittajaa tekemään lastenkirjan
- 18 Kokki kannustaa ravintola-alaa vastuullisuuteen
- 20 Asiaa: Turpeen energiakäytöstä luopuminen olisi merkittävä teko luonnon puolesta
- 21 Kentällä: Vaelluskalojen auttaja herkistyy kohtaamisista
- 22 Tuoreita onnistumisia
- 24 Kolumni: Rakkaudesta muuttumisleikkeihin
- 25 Resepti: Nepalilainen vegetarkari
- 26 Kummiaukeama

Ilmastotoivoa löytyy

RUOKAPÖYDÄSTÄ

WWF-LEHTI
on lehti tukijoillemme Suomessa.
29. vuosikerta.

Seuraava lehti ilmestyy
maaliskuussa 2021.

Osa lehden sisällöstä
tuotetaan Suomen ulko-
asiainministeriön tuella.

JULKAISIJA

WWF
Lintulahdenkatu 10
00500 Helsinki
Puh. 09 774 0100
toimitus@wwf.fi
wwf.fi
panda.org
WWF = Maailman Luonnon
Säätiö – World Wide Fund For
Nature, Suomen rahasto sr.
Y-tunnus 0215186-5

LAHJOITUSTILI

FI41 1572 3000 0111 89

KERÄYSLUVAT

Suomi RA/2017/672,
myönnetty 27.6.2017 koko
Suomen alueella Ahvenan-
maata lukuun ottamatta
(1.7.2017–30.6.2022),
Ahvenanmaan Åland
ÅLR 2019/3246/2.5.2019
(1.7.2020–30.6.2021).
wwf.fi/kerayslupa.

OSOITTEENMUUTOKSET

JA TUKIJA-ASIAT
Puh. 040 192 3112
(arkisin klo 9–16),
tukija@wwf.fi

PAINO

Punamusta
ISSN 1458-5308

Painopaperi:

UPM Fine 120g
FSC Mix -sertifioitu

TOIMITUS

Päätoimittaja:
Joonas Fritze

Toimituspäällikkö:
Miina Poikolainen

Toimittajat:

Silja Annila
Anne Brax
Maria Erma
Paula Kallio
Emmi Karhiahho
Noora Laaksonen
Maria Rautio-Runeberg
Katja Rönkkö

Ulkoasu:

Alexandra Antell

Taitto:

Johanna Kulmalainen

Kansi:

Savanninorsu (*Loxodonta africana*)
naturepl.com / Andy Rouse / WWF

© SINI HOLOPAINEN / WWF

Syksyn tullen moni meistä eteläsuomalaisista alkoi ajatella kauhulla tulevaa talvea: Entä jos marraskuu jatkuu tälläkin kertaa puolen vuoden ajan? Entä jos luistimet jäävät taas naulaan, pulkat kellariin?

Ilmatieteen laitoksen mukaan viime talvi oli poikkeuksellisen tai jopa ennätyskellisen lauha lähes koko maassa. Tämä voi olla vasta esimakua tulevasta, sillä lauhat talvet ovat yhä todennäköisempiä ilmastonmuutoksen edetessä.

Harmaan talven iskiessä toivo voi löytyä ruokapöydästä. Rakastan kokkaamista. Värikkäistä kasviksista syntyy ihania keittoja, salaatteja ja patoja. Joulunakin juhlapöydän antimien väriiloisto piristää. Nautiskelemme perheen kanssa juureslaatikkoja, itse poimittuja sieniä ja kestävästi pyydettyä siikaa.

Herkullinen ja värikäs ateria on myös ilmastoteko, kun se koostetaan maapallo mielessä pitäen.

Kestämätön ruuantuotanto on maailmanlaajuisesti suurin yksittäinen kasvihuonekaasujen aiheuttaja, ja se myös tuhoaa monimuotoista luontoa. Ruokavalintamme liittyvät usein siihen, millaista ruokaa olemme tottuneet syömään ja mitä meille tarjotaan. Tässä lehdessä puidaankin sitä, miten valtioiden ravitsemussuosituksen saataisiin kestäviksi niin ihmisten kuin maapallon näkökulmasta. Kokki **Jaakko Impiö** taas kannustaa sivulla 18 ravintoloita tarttumaan rohkeammin vastuullisuuteen.

Myös minä voin suositella lämpimästi luonnon ja ilmaston huomioivaa ruokavaliota ja WWF:n ruokasuosituksia, joita noudatan ylpeänä. Pimeän ja ehkä harmaankin talvenkin keskellä ruoka tuo meidät yhteen – myös ilmastomuutoksen vastaisessa taistelussa.

PS Apua ympäristöystävälliseen ruokailuun löydät osoitteesta wwf.fi/ruokaopas

Liisa Rohweder

Liisa Rohweder
pääsihteeri, WWF Suomi

Tykkää, seuraa,
jaa ja vaikuta.
Yhdessä muutamme
maailmaa.

facebook.com/
wwfsuomi

@WWFSuomi
@LiisaRohweder

instagram.com/
wwfsuomi

wwf.fi/uutiskirje

wwf.fi
wwf.fi/kummiiksi
wwf.fi/yritykset

PINNALLA NYT

TYÖNTEKIJÖIDEMME
VINKIT TALVEEN.

KUVAT: © AKI-PEKKA SINIKOSKI / WWF

ANNE TARVAINEN
Ohjelmapäällikkö

Tiesitkö, että sienestystä voi jatkaa lumen tuloon saakka? Suppilovahverot lymyilevät sammalikossa herkullisina ja syömäkuntoisina pikkupakkasista huolimatta.

MARI KOISTINEN
Suojeluasiantuntija

Joululomalla on aikaa lukea. Anni Kytömäen **Margarita** vie kiehtoivalle matkalle 1950-luvun Suomeen sekä metsätalouteen ja raakkujen elämään. Patrik Svenssonin **Ankeriaan testamentti** tutustuttaa upeasti ankeriaisiin.

Pohjatroulaus vaikeuttaa Itämeren toipumista

Pohjatroulaus on merkittävä syy Itämeren huonoon tilaan, selviää WWF:n raportista. Pohjatroulauksessa raskasta kalaverkkoa vedetään pitkin meren pohjaa. Tästä kärsivät niin kalasto kuin Itämeren ekosysteemin tila kokonaisuudessaankin. WWF ehdottaa pohjatroulauksen kieltämistä kaikkien Itämeren valtioiden merellisillä suojelualueilla ja 12 merimailin säteellä rantaviivasta.

© MINNA NYRHHINEN-BLAZQUEZ / WWF

Muoviroskakiertueilla kerättiin tietoa rantojen muoveista – tulokset valmistuvat vuoden lopulla

Touko- ja syyskuussa WWF, Suomen ympäristökeskus (SYKE), Pidä Saaristo Siistinä ry ja joukko vapaaehtoisia etsivät Suomen rannikolta sekä paljain silmin näkyvää muoviroskaa että alle puolen sentin kokoista mikromuovia. Kerätyt mikromuovinäytteet tutkitaan SYKEN laboratoriossa, ja tulokset valmistuvat vuoden lopulla.

”Muoviroskan määrän selvittäminen on tärkeää, koska lähtötilanteesta on oltava tietoa ennen kuin voidaan asettaa tavoitteita muoviroskan ja mikromuovien vähentämiseksi”, sanoo WWF:n meriasiantuntija **Anna Soirinsuo**.

Kiertueet olivat osa WWF:n hanketta, jossa tuotetaan ajankohtaista tietoa muoviin liittyvästä lainsäädännöstä ja parhaista käytännöistä roskaantumisen vähentämiseksi.

© ADAM DEREDER

HAAMUPYYDYKSET KYLVÄVÄT MERISSÄ KUOLEMAA

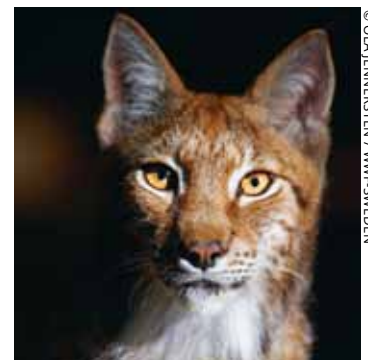
WWF:n lokakuussa julkaisema *Stop Ghost Gear* -raportti kertoo, että haamupyydysten vahingoittamien lajien määrä on kaksinkertaistunut runsaassa 20 vuodessa. Haamupyydykset aiheuttavat vahinkoa kahdelle kolmasosalle kaikista merinisäkkäistä, puolelle merilintulajeista ja kaikille merikilpikonnalajeille. Kilpikonnille haamupyydykset aiheuttavat usein hitaan ja tuskallisen kuoleman. Haamupyydykset vahingoittavat myös tärkeitä meren elinympäristöjä kuten koralliriuttoja ja mangrovemetsiä. Lisäksi ne uhkaavat rannikoiden asukkaiden ja kalastajien toimeentuloa ja ravinnon hankintaa.

”Kun kalanpyydys hylätään, kadotetaan tai se joutuu meressä muulla tavoin hukateille, se jatkaa merieliöiden vahingoittamista ja tappamista kymmeniä, jopa satoja vuosia”, sanoo WWF:n meriasiantuntija **Anna Soirinsuo**. Haamupyydyksiä ovat muun muassa hylätyt tai kalastajilta kadonneet verkot, troolit ja rysät.

Pyydykset ovat pääsääntöisesti muovia, ja WWF edistää YK-vetoista sopimusta, joka lopettaisi muoviroskan päätyksen maailman meriin 2030 mennessä.

Ilvesten tappolupia yritetään lisätä ontuvilla perusteilla

Suomen ilveskanta uhkaa pientyä, kun ilveksen tappamisen mahdollistavia poikkeuslupia halutaan lisätä. Maa- ja metsätalousministeriö esittää 307 poikkeuslupaa ilveksen metsästyksen poronhoitoalueen eteläpuolisessa Suomessa. Ministeriö on perustellut poikkeuslupakiintiötä sillä, että ”ihmisten sietokykyä ilvestä kohtaan olisi tarpeen lisätä ja ylläpitää”. WWF:n vuoden 2018 mielipidemittauksen mukaan suomalaiset kuitenkin sietävät ilveksiä hyvin.

© OLA JENNERSTEN / WWF-SWEDEN

MIKKO KUIRI
Green Office
-asiakkuuspäällikkö

Joulun lähestyessä mietitään jo lahjoja! Anna lahjaksi elämys ja tue paikallista ravintolaa lahjakortilla tai tilaa ruokaa kotiin. Nauttikaa WWF:n Ruokaoppaan mukaisesti kasvis- ja kalaherkkuja.

TARJA HAKALA
Varainhankinta-
johtaja

Lintujen seuraaminen omalla talviruokinta-paikalla tuo iloa korona-ajan etätöihin ja talveen. Jos aloitat talviruokinnan, muista jatkaa sitä kunnes keväällä maa jälleen sulaa.

SANNA VUORI
Ympäristökasvatuksen
johtava asiantuntija

Moni harrastus jäi koronan takia tauolle, mutta talviuinti onnistuu edelleen ja on ihan mahtava tapa virkistäytyä vaikka ennen työpäivää. Vastustuskyky paranee ja mieliala kohenee!

© DOMINIKA FORMANOVA

UHANALAISTEN TIKKERIEN KAUPPAA KÄYDÄN MYÖS EU:N ALUEELLA

EU:n ja Britannian alueella käydään kauppaa sekä elävillä tiikereillä että tiikerin osilla, paljastaa WWF:n ja TRAFFICin raportti. Kaupan mahdollistavat puutteellinen lainsäädäntö ja riittämätön valvonta.

Eläviä tiikereitä on kaupattu muun muassa Kiinaan, Thaimaahan ja Vietnamiin. Kyseiset Aasian maat ovat tunnettuja niin sanotuista tiikerifarmeistaan, jotka pitävät yllä laitonta uhanalaisilla kissaeläimillä ja niiden osilla käytävää kauppaa.

"EU-maat ovat perustellusti vaatineet Aasian tiikerifarmien sulkemista, mutta luonnonvaraisten tiikereiden tulevaisuuden turvaamiseksi asiaan on puututtava myös kotinurkilla. EU:n ja Britannian on pikaisesti kieltävä tiikereillä ja niiden osilla käytävä kauppa", WWF:n suojeleasiantuntija **Tanja Pirinen** sanoo.

WWF:n ja TRAFFICin raportissa tarkasteltiin tarkemmin kuuden valtion, Belgian, Tšekin, Ranskan, Saksan, Italian ja Britannian, tilannetta.

Eläinsuojelujärjestö Four Pawsin mukaan EU:ssa ja Britanniassa on yhteensä vähintään 850 vankeudessa elävää tiikeriä, mukaan lukien eläintarhoissa olevat tiikerit. USA:ssa elää vankeudessa vähintään 5 000 ja Aasiassa yli 8 000 tiikeriä. Luonnonvaraisia tiikereitä on jäljellä enää noin 3 900.

Luonnonsuojelulakia uudistetaan

Yli 20 vuotta vanhaa luonnonsuojelulakia sorvataan uuteen uskoon. Lakiuudistus alkoi vuoden alussa, ja eduskunnan on määrä saada lakiehdotus käsiteltäväksi loppuvuodesta 2021. WWF on mukana uutta lainsäädäntöä valmistelemissä työryhmissä, minkä lisäksi annamme aiheesta lausuntoja. Luonnonsuojelulaki on yksi tärkeimmistä keinoista turvata Suomen luonnon monimuotoisuutta. Tavoitteenamme on laki, joka toimii aidosti luonnon köyhtymisen pysäyttämiseksi Suomessa.

Syksyn suorissa lähetyksissä seurattiin lintuja ja kaloja

WWF:n Luontolivessä seurattiin syksyn aikana sekä vedenalaista että maanpäällistä luontoa. Kalakamerassa kurkistettiin äärimmäisen uhanalaisten järvilohien kutupuuhiihin Hiitolanjoella, ja lintulahtikamerassa saatiin todistaa lintujen syysmuuton etenemistä. Käy kurkkaamassa, mitä kameroita juuri nyt on auki!

© OJA JENNERSTEN / WWF-SWEDEN

wwf.fi/luontolive

WWF VASTAA

ASKARRUTTAAKO JOKIN? WWF:N ASiantuntijat VASTAAVAT.

Lähetä kysymyksesi meille: toimitus@wwf.fi

Luonnon köyhtymisestä on uutisoitu viime aikoina paljon. Miten huono kehitys voidaan pysäyttää? "Viesti on selkeä: luonto köyhtyy ennen näkemätöntä vauhtia ihmisen historiassa. Onneksi tilanteeseen on nyt herätty. Syyskuun lopussa Suomen ja yli 60 muun maan johtajat sitoutuivat pysäyttämään luonnon köyhtymisen. Ensi vuonna näitä ja muilta maailman mailta odotetaan käytännön toimia, kun valtiot koontuvat YK:n biodiversiteettikokoukseen. Kokouksessa maiden tulisi muun muassa sitoutua suojelemaan 30 prosenttia kaikista maapallon maa- ja merialueista, mikä on myös EU:n biodiversiteettistrategian tavoite. Suojelualueiden lisäämisen rinnalla tarvitaan muutoksia kulutukseen ja tuotannon tapoihin. Meidän on vähennettävä merkittävästi luonnonvarojen käyttöä ja uudistettava etenkin ruuantuotantoa ja -kulutusta, jotta voimme pysäyttää luonnon köyhtymisen."

JARI LUUKKONEN
Suojelejohtaja

© AKI-PEKKA SINIKOSKI / WWF

TÄLLÄ PALSTALLA
HAASTATELLAAN
IHMISIÄ, JOTKA
TUKEVAT WWF:N
TYÖTÄ.

Norppaliven Pullervo inspiroi kuvittajaa

TEKEMÄÄN LASTENKIRJAN

TEKSTI JA KUVA MARIA ERMA

Graafikko ja kuvittaja Pinja Meretoja toivoo pian julkaistavan esikoisteoksensa innostavan ihmisiä suojelemaan uhanalaista saimaannorppaa.

Kun WWF:n Luontoliven norppakamera avattiin ensimmäistä kertaa vuonna 2016, asui suomalainen **Pinja Meretoja** Argentiinassa. Aiemmin graafikkona työskennellyt Meretoja opiskeli maassa kuvittamista. Kun koti-ikävä iski, hän avasi norppakameran.

”Oli todella liikuttavaa, että minulla oli norppakameran välityksellä suora yhteys Suomeen, kun kaipasin tänne”, sitemmin takaisin Suomeen muuttanut Meretoja muistelee.

Luontoliven lähetys ei tarjonnut ainoastaan helpotusta koti-ikävään vaan myös kimmokkeen Meretojan pitkäaikaiselle unelmalle.

”Minulla on ollut jo useamman vuoden ajan haaveena, että tekisin Suomen luontoon liittyvän kuvitettun kirjan”, hän kertoo.

Pian unelmasta tulee totta, kun Meretojan kirjoittama ja kuvittama esikoisteos *Pullervo – Suuri kirja saimaannorpasta* julkaistaan huhtikuussa 2021. Meretoja aloitti kirjan työstämisen muutama vuosi sitten. Teoksen julkaisee Tammi.

48-sivuinen tietokirja on suunnattu viisivuotiaille ja sitä vanhemmille lapsille. Meretoja kuitenkin uskoo, että teoksen parissa viihtyvät myös lasten vanhemmat.

Kirjan tekstit ovat faktaa, mutta kuvituksessa on

mukana myös fiktiota. Teksteissä käsitellään muun muassa norpan evoluutiota, anatomiaa ja elintapoja. Lisäksi Meretoja nostaa esiin norppaan kohdistuvia uhkia ja tapoja, joilla niitä voidaan vähentää.

Kaarinaasta kotoisin oleva kuvittaja toivoo, että teoksen avulla yhä useampi oppii tuntemaan uhanalaisen saimaannorpan.

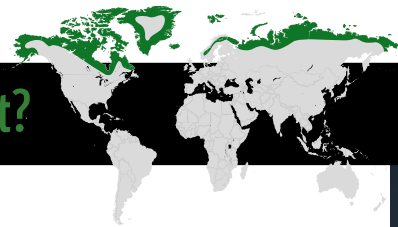
”Sitä kautta haluan saada ihmiset miettimään myös sitä, miten tilanteeseen voi itse vaikuttaa. Kirjaa lukiessa vanhemmat voivat keskustella aiheesta yhdessä lastensa kanssa.”

Teoksen päähenkilöinä ovat norppakamerasta tutut Pullervo ja Moona, jotka seikkailevat teoksen kuvituksessa. Pullervon ja Moonan lisäksi kuvituksessa esiintyvät myös pieni tyttö ja norppatutkija.

”Kuvien ja tekstien välillä muodostuu hauska ja aika yllättäväkin rinnastus. Senkin takia uskon sekä aikuisten että lasten viihtyvän kirjan parissa”, Meretoja paljastaa.

Hän kertoo luonnonsuojelun merkitsevän itselleen paljon.

”Luonto on ollut minulle aina lähellä sydäntä. Toivon teokseni innostavan ihmisiä tekemään kaikkensa, jotta Suomen ainutlaatuinen ja upea luonto säilyisi vielä seuraavillekin sukupolville.” ■

Naali (*Vulpes lagopus*)

Naali eli napakettu elää arktisilla seuduilla kautta pohjoisen pallonpuoliskon. Vaikka naali ei ole häviämässä koko maailmasta, on laji ollut Suomessa pitkään ahdingossa. Naalin kohtaloksi oli koitua sen upea ja lämmin turkki, jonka vuoksi naali metsästettiin Suomessa lähes sukupuuttoon.

Naalikanta ei ole elpynyt entiselleen, vaikka naali rauhoitettiin Suomessa vuonna 1940 ja muissa Pohjoismaissa tätäkin aiemmin. Naalin nykyiseen ahdinkoon on monia syitä. Esimerkiksi kettu on levittänyt ilmaston lämpenemisen vuoksi yhä pohjoisemmas ja vallannut naalin pesimäalueita. Lisäksi naalin pöörävinnon,

myyrien ja sopulien, huippuvuodet ovat olleet viime aikoina harvinaisia.

Tilanteessa on nähty myös valonpilkahduksia: naalin yksilömäärät ovat kasvaneet suojelun ansiosta monilla Ruotsin ja Norjan tunturialueilla. Naapurimaissamme arvioidaan elävän tällä hetkellä neljä eristynyttä naalipopulaatiota, joissa on kussakin 10–50 aikuista yksilöä.

Positiivinen kehitys saattaa näkyä myös Suomessa. Metsähallituksen asentamiin ja WWF:n rahoittamiin piilokameroihin on viime vuosina tallentunut kuvia naaleista. Havainnot antavat toivoa naalin paluusta Suomeen, sillä viimeinen varma poikuehavainto on vuodelta 1996.

FAKTA:

Suomessa on 6–12 naalia.

Naali on Suomessa äärimmäisen uhanalainen laji.

Turkki pitää naalin lämpimänä jopa 40 asteen pakkasessa.

Naalin korvat ovat pienet, jotta ne eivät paleltuisi helposti.

Heikkoina myyrävuosina naali ei lisääntynyt lainkaan, ja parhaimmillaan se voi saada kerralla jopa 18 poikasta.

Naali suosii pesinnässään esi-isiansä kaivamia vanhoja luolastoja.

Kurkistus

AARREARKKUUN

TEKSTI PAULA KALLIO

Monimuotoinen luonto on rikas kokonaisuus, jossa jokainen laji on arvokas. Aarrearkku kuitenkin tyhjenee uhkaavasti, ja syy on ihmisen tuhlailussa. ►

Villieläimiä on nyt vähemmän kuin koskaan aikaisemmin ihmiskunnan historiassa. Kyse ei ole sattumasta vaan siitä, että me ihmiset käytämme luontoa kuin luottokorttia, eli velaksi.

Myös vastuu kurssin kääntämisestä on meidän. Suojelemalla luontoa suojelemme myös itseämme, sillä mistä muualta saisimme puhdasta vettä, happea, ravintoa ja lääkeaineita?

Tässä jutussa esittelemme viisi suurinta syytä villin luonnon ahdinkoon. Ne ovat eläinten elinympäristöjä tuhoava maankäyttö, lajien kestämätön hyödyntäminen, haitalliset vieraslajit,

saasteet ja ilmastonmuutos. Ihmisellä on näpkinsä pelissä niissä kaikissa.

Samalla esittelemme viisi lajia, joita tuhlailumme uhkaa. Niillä, kuten kaikilla muilla lajeilla, on luonnossa oma paikkansa ja tehtävänsä. Siksi yhdenkin populaation eli paikallisen kannan pienenemisellä tai katoamisella voi olla kauaskantoiset vaikutukset.

Puhumattakaan siitä, että luonnossa jokaisella eliöllä ja lajilla on itseisarvonsa, eli ne ovat korvaamattoman arvokkaita ihan vain olemalla olemassa.

1. Metsä katoaa metsänorsun ympäriltä

Trooppiset metsät ovat lajistoltaan maapallon rikkaimpia ympäristöjä. Länsi- ja Keski-Afrikan sankoissa sademetsissä elää jopa norsuja, nimittäin metsänorsuja. Niitä on metsien suojusta niin vaikea havaita, että populaatioita kartoitetaan perinteisen yksilölaskennan sijaan laskemalla ulosteita. Se, miten tiheään jätöksiä löytyy, antaa arvion myös norsujen määrästä.

Metsänorsu ja metsä tarvitsevat toisiaan. Tiheäkasvustoinen sademetsä on paitsi norsujen koti ja ravinnonlähde, myös suoja norsunluuta havittelevilta salametsästäjiltä. Monen paikallisen puun siemenet taas itävät vasta kuljettuaan norsun ruuansulatuskanavan läpi.

Kuitenkin myös ihmisellä on metsille käyttöä, ja mittavien hakuiden seurauksena moni metsänorsupopulaatio on ahtaalla. Laajojen, yhtenäisten metsäalueiden sijaan norsut joutuvat tyytymään yhä pienempiin suojeletuihin saarekkeisiin asutuksen, viljelmien ja teollisuusalueiden lomassa.

Esimerkiksi Goason metsäalueella Ghanassa norsupopulaatio on kutistunut yli 60 prosenttia kuluneen vuosikymmenen aikana. Alamäen arvioidaan alkaneen jo 1990-luvulla, kun metsätalous ja kaakaopuun viljely lisääntyivät alueella nopeasti, ja sademetsää sai väistyä. Elinkeinojen perässä seudulle muutti valtavasti väkeä, jonka asuttamiseksi ja ruokkimiseksi metsää

raivattiin entisestään. Pian paikalle löysivät myös salametsästäjät.

Maankäytön muutosten aiheuttama elinympäristöjen pirstoutuminen ja tuhoutuminen on suurin syy luonnon monimuotoisuuden romahtamiseen. Goason metsänorsujen ahdinko on siitä vain yksi esimerkki. Jopa kolme neljäsosaa maapallon jäättömästä pinta-alasta on ihmisen merkittävästi muokkaamaa. Eläinten elinympäristöjä myllätään ennen kaikkea maa- ja metsätalouden tarpeisiin, kuten ruuantuotantoon. Myös esimerkiksi energiantuotantoa, liikennettä ja asuinrakentamista varten luonnonympäristöjä muokataan niin,

ettei moni laji enää pärjää muutuneissa oloissa tai niille ei yksinkertaisesti jää tarpeeksi tilaa.

Parhaiten mullistuksiin sopeutuvat ne, jotka eivät ole erikoistuneet juuri tietynlaiseen ympäristöön tai ravintoon. Myös pienestä koosta on usein etua, mikä on metsänorsujen kannalta huono uutinen, vaikka ne ovatkin hieman savannilla eläviä sukulaisiaan pienikokoisempia. Suuret lajit sopeutuvat ympäristön muutoksiin usein huonommin, sillä ne tarvitsevat monimuotoisia ja

laajoja elinalueita, lisääntyvät myöhemmässä elämänvaiheessa ja tuottavat vähemmän jälkeläisiä.

Onneksi lajeja voidaan auttaa suojelemalla niiden elinympäristöjä. Ja toisin päin: suojelemalla tiettyä lajia, kuten norsua, turvataan samalla sen elinympäristön elinvoimaisuutta. Ghanassa esimerkiksi Bian ja Ankan suojelealueilla norsunjätöksiä on suojelelun ansiosta löytynyt niin runsaasti, että paikallisten populaatioiden katsotaan yli kaksinkertaistuneen viimeisen vuosikymmenen aikana.

© DENG JIA / WWF

2. Kestämätön pyynti uhkaa poholaisrauskua

Trooppisissa ja subtrooppisissa vesissä elävä poholaisrausku on ihmeellisen näköinen eläin. Kaarevat ulokkeet reunustavat rauskun leveää suuta, ja sen valtavat evät muistuttavat lentoliskon siipiä.

Toden totta: rauskut ja niiden lähimmät sukulaiset, hait, kehittyivät noin 400 miljoonaa vuotta sitten – aikana ennen dinosauksia.

Rauskuilla on merten ekosysteemeissä tärkeä tehtävä. Lihotellessaan valtamerten syvyksissä ja matalikoissa ne nostavat pintaan levien ja planktonien tarvitsemia ravintoaineita.

Osa rauskuista myös rakentaa elinympäristöjä pienille selkärangattomille tonkimalla merenpohjan hiekkaa ravintoa etsiessään.

Poholaisrausku ruokailee siivilöimällä kiduksillaan planktonia vedestä.

Hurjasta nimestään ja suuresta koostaan huolimatta poholais-

rausku on ihmiselle vaaraton ja suhtautuu usein uteliaasti sukeltajiin. Samat ominaisuudet tekevät siitä valitettavasti myös helpon saaliin, ja kestämätön pyynti onkin poholaisrauskun suurin uhka. Sen ruumiinosat, varsinkin kidukset, ovat kysytyä kauppatavaraa kansainvälisillä laittomilla villieläinmarkkinoilla. Rauskuja jää myös paljon sivusaaliiksi muiden lajien kalastuksessa.

Poholaisrauskun ahdingosta kertoo esimerkiksi Costa Ricalle kuuluvan Kookossaaren kansallispuiston alueella vuosien 1993 ja 2013 välillä tehty tutkimus, jossa rauskujen havaittiin vähentyneen melkein 90 prosenttia. Vaikka kansallispuiston alue on suojeltu kalastukselta, ylikalastuksen vaikutukset näkyvät sielläkin, sillä rauskun elinalueet

© VINCENT KNEEPEL / WWF

ovat niin laajoja. Lisäksi Kookossaaren alueella on havaittu laiton kalastusta.

Ylikalastus on vain yksi esimerkki siitä, miten kulutamme luonnonvaroja nopeammin kuin ne ehtivät uusiutua. Lajien kestämätön hyödyntäminen on toiseksi suurin uhka luonnon monimuotoisuudelle. Se myös liittyy läheisesti luonnonympäristöjen

tuhoutumiseen, sillä esimerkiksi lihansyönnin yleistymisen vuoksi yhä enemmän koskematonta metsää raiataan rehunviljelyyn.

Ylikulutuksen taittamiseksi täytyykin ruuantuotantoa ja -kulutusta muuttaa merkittävästi. Omassa arjessaan voi vaikuttaa esimerkiksi vähentämällä lihan ja maitotuotteiden kulutusta ja jättämällä ylikalastetut lajit ostamatta. Rauskuja ei tule ostaa koskaan.

© OLA JENNERSTEN / WWF-SWEDEN

3. Suomen suurin sorsa kärsii vieraspedoista

Haahka on muhkea merilintu, pienen hanhen kokoinen sorsa, jonka siipien kärkiväli voi olla jopa metrin. Sen tunnistaa paitsi keväisestä huudostaan, myös erikoisen muotoisesta kallostaan. Juhlapukuinen uroshaahka erottuu myös komealla värityksellään.

Hautova naaras sitä vastoin sulautuu ruskeassa höyhenpuvussaan maastoon lähes täydellisesti. Ei kuitenkaan niin täydellisesti, että pesä olisi takuuvarmassa turvassa saalistajilta – varsinkin kun ne ovat sellaisia, joita lintu ei osaa odottaa.

Linnunmunia napsivat pienpedot minkki ja supikoira ovat

yleistyneet Suomenlahden rannikolla ja saaristossa viime vuosikymmeninä. Ne eivät ole haahkan eivätkä muidenkaan vesilintujemme luontaisia saalistajia, sillä ne ovat muualta tuotuja vieraslajeja, jotka siis eivät kuulu Suomen luontoon.

Vieraslajit leviävät ihmisen mukana. Osa päätyy uusille alueille vahingossa esimerkiksi tavarakuljetuksissa, kun taas toisia on tuotu tarkoituksella tietämättä, että niistä voi olla suurta haittaa alkuperäiselle luonnolle. Pohjoisamerikkalainen minkki ja Itä-Aasiasta kotoisin oleva supikoira ovat karannet luontoon turkistarhoilta.

Joskus vieraslajit menestyvät uudessa elinympäristössään liiankin hyvin. Ne saattavat risteytyä alkuperäisten lajien kanssa,

valloittaa niiltä elintilaa tai kilpaila samoista resursseista. Tai, kuten minkki ja supikoira, saalistaa niitä liian tehokkaasti. Lisäksi ne voivat levittää tauteja ja loisia. Vieraslajit ja niiden levittämät taudit ovat kolmanneksi suurin syy luonnon monimuotoisuuden köyhtymiseen.

Haahkakin on viime vuosikymmeninä vähentynyt huolestuttavasti esimerkiksi Saaristomerellä. Ulkosaaristossa haahkoja on enää kymmenisen prosenttia 1990-luvun huippuvuosista. Vaikka haahkan ahdinkoon ovat vaikuttaneet myös sinisimpukan väheneminen ja merikotkan yleistyminen, myös vieraspedoilla on kyntensä pelissä. Niiden torjuminen auttaa niin haahkan kuin muidenkin vesilintujemme pesintää.

© JUSTIN JIN / WWF US

4. Rosopyöriäisen kotijoki on saastunut

Jangtse on Amazonin ja Niilin jälkeen maailman kolmanneksi pisin joki. Se virtaa 6 500 kilometrin mittaisen matkan Kiinan halki ja laskee lopulta Itä-Kiinan mereen lähellä Shanghain miljoonakaupunkia.

Pitkään se oli myös toinen maailman kahdesta joesta, joissa elää kaksi delfiinilajia, rosopyöriäinen ja kiinanjokidelfiini. Kiinanjokidelfiinistä ei viimeisimmässä, vuonna 2006 tehdystä laajassa tutkimuksessa nähty ainuttakaan elonmerkkiä. Tämä oli ensimmäinen kerta, kun kokonaisen delfiinilajin uskotaan kadonneen ihmisen takia.

Jäljelle jäänyt Jangtsen rosopyöriäinen on maailman ainoa makeaan veteen sopeutunut pyöriäinen. Se tunnetaan leveästä virneestään ja älystään, joka vetää vertoja gorillalle.

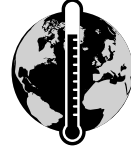
Vuoden 2006 tutkimuksessa myös rosopyöriäisiä havaittiin enää puolet aikaisemmasta arviosta. Sitä uhkaavat varsinkin saasteet: Jangtseen päätyy iso osa Kiinan miljoonakaupunkien viemärijätteistä ja teollisuuden päästöistä, ja veden laatu

heikkenee huimaa vauhtia.

Delfiinit ja pyöriäiset ovat erityisen herkkiä ympäristönsä saastumiselle, sillä ne ovat ravintoketjujen huipulla, ja muihin lajeihin kertyneet myrkyt päätyvät lopulta niiden elimistöön.

Myös moni muu laji kärsii veden, ilman ja maaperän saastumisesta. Esimerkiksi maatalouden ravinnepestöt ja torjunta-aineet, jokien patoaminen ja ruoppaaminen, liikenteen päästöt ja melu sekä luontoon päätyvät jätteet pilaavat eläinten elinympäristöjä. Suurin osa maailman meristä on saastuneita, ja noin puolet maatalousmaasta on heikkolaatuista.

Saastuminen voi vaikuttaa eläimiin salakavalasti muun muassa muuttamalla niiden lisääntymiskäytöstä tai vaikuttamalla niiden ravinnon saatavuuteen. Esimerkiksi muovi voi myös tukkia eläimen ruuansulatuksen tai täyttää mahan niin, että eläin luulee olevansa kylläinen ja lakkaa syömästä. Öljyonnettomuus taas voi tehdä elinympäristöstä elinkelvottoman hetkessä.

© MARTIN HARVEY / WWF

5. Helle pudottaa hedelmäpakot puista

Ilmastonmuutos aiheuttaa eläinten elinympäristöissä niin suuria muutoksia, ettei osa lajeista pysty sopeutumaan niihin. Lämpenemisen tuntevat nahoissaan esimerkiksi lenkot eli lentävätkoirat. Ne ovat suuria hedelmälepakoita, joiden siipien kärkiväli voi olla reilusti yli metrin.

Lenkkoihin kuuluu muun muassa rillilenkko, jonka naamalla on silmälaseja muistuttava kuviointi. Rillilenkkoja elää esimerkiksi Australiassa, missä ne ovat tärkeitä metsien pölyttäjiä: hedelmillä herkutellesaan lenkot levittävät niiden siemeniä.

Äkkiseltään voisi ajatella, ettei helteinen maailmankolkka ole paras mahdollinen elinympäristö lajille, joka sietää huomasti kuumuutta. Toistaiseksi lenkot ovat kuitenkin saaneet riittävästi viilennystä hakeutumalla varjoon, hengittämällä kiivaammin ja valelemalla itsensä syljellään.

Kun elohopea kohoaa yli 42 asteen, nämä selviytymiskeinot eivät enää riitä. Silloin

lenkot hakevat apua toisistaan kerääntymällä vimmatusti yhteen esimerkiksi puiden oksille. Lopulta moni putoaa maahan ja loukkaantuu tai menehtyy. Näin kävi esimerkiksi Australian Queenslandin osavaltiossa vuonna 2018, kun arviolta kolmannes paikallisesta populaatiosta ja samalla koko maailman rillilenkoista menetti henkensä yhdessä ainoassa helleaallossa.

Lenkojen läikähtyminen on vain yksi esimerkki siitä, miten ilmastonmuutos uhkaa eläinkuntaa. On arvioitu, että maalla elävistä villieläinlajeista jopa viidesosa voi kadota tämän vuosisadan loppuun mennessä pelkästään ilmastonmuutoksen seurauksena. Mitä enemmän lämpötila nousee, sitä suurempia ovat muutokset eläinten elinympäristöissä, ja sitä vaikeampi lajien on sopeutua niihin.

Samalla esimerkiksi laajat metsähakkuut kiihdyttävät ilmastonmuutosta entisestään. Siksi ilmastonmuutos ja luonnon monimuotoisuuden köyhtyminen ovat kriisejä, jotka täytyy ratkaista yhdessä.

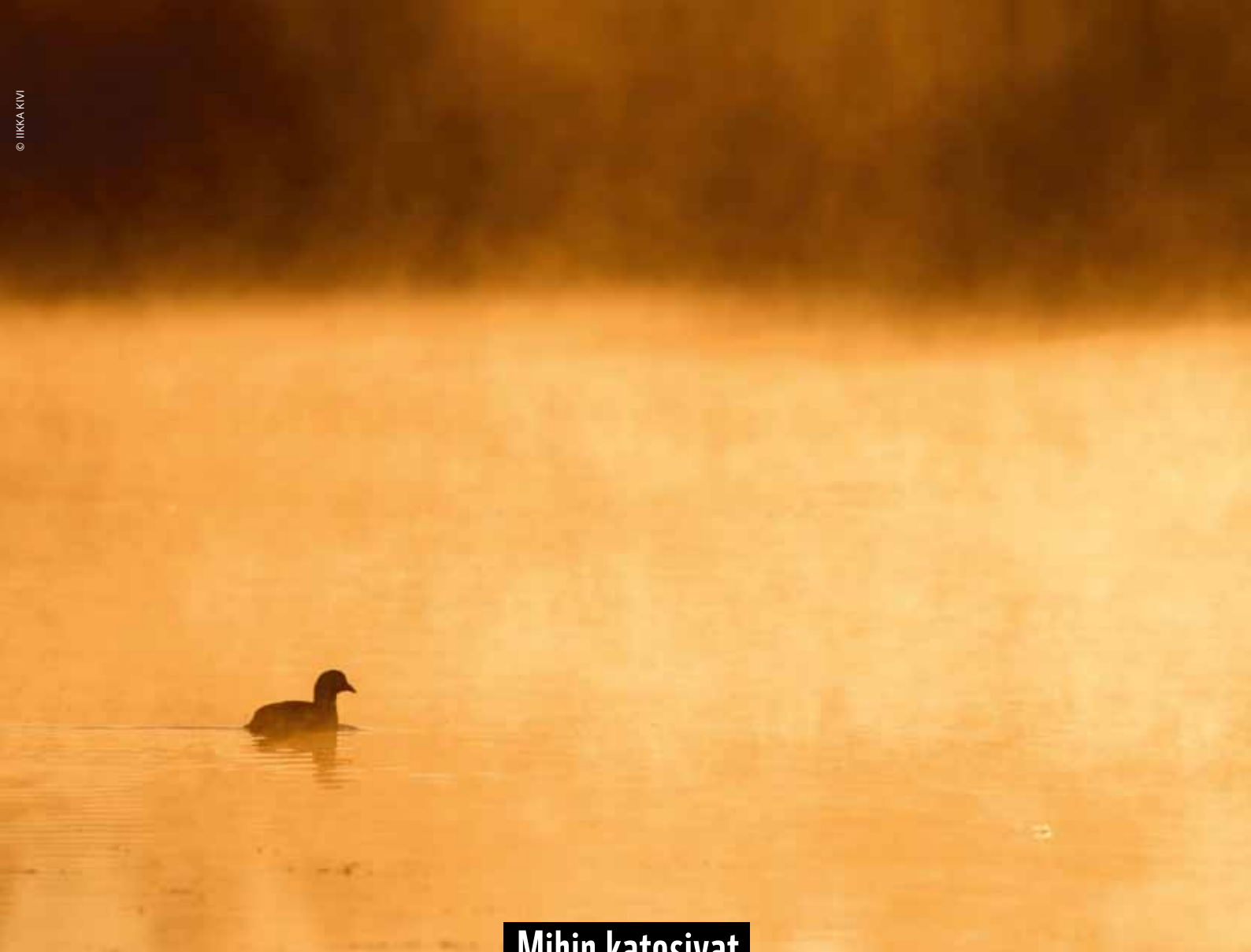
Luonnon ahdinko syvenee, mutta ratkaisuja on

WWF:n Living Planet -raportti kertoo luonnon monimuotoisuuden tilasta. Uusimman, syksyllä julkaistun raportin mukaan luonto on köyhtynyt hälyttävästi alle 50 vuodessa. Selkärankaisten villieläinten populaatiot ovat kutistuneet keskimäärin 68 prosenttia 1970-luvulta vuoteen 2016.

Kriisin ratkaisemiseksi luonnonsuojelua on lisättävä ja luonnonvarojen käyttöä vähennettävä merkittävästi. Varsinkin ruuantuotantoa täytyy muuttaa kestävämmäksi. Kasvispainotteiseen ruokavalioon siirtyminen ehkäisee metsäkatoa ja elinympäristöjen pirstoutumista sekä hillitsee ilmastonmuutosta.

Torjumme luonnon köyhtymistä esimerkiksi:

- Suojelemalla lajeja ja niiden elinympäristöjä ympäri maailmaa. Muun muassa torjumme metsäkatoa ja haitallisia vieraslajeja, autamme lajeja sopeutumaan ilmastonmuutoksen vaikutuksiin ja vaadimme valtioita puuttumaan salametsästyksen ja laittomaan villieläinkauppaan. Työskentelemme niin hallitusten, yritysten, kansalaisjärjestöjen kuin paikallisten ihmisten kanssa.
- Vaikuttamalla poliittiseen päätöksentekoon. Osallistumme muun muassa ilmastoneuvotteluihin ja valvomme ilmastositomusten noudattamista sekä edistämme tiukkaa ja sitovaa sopimusta, joka todella saisi luonnon monimuotoisuuden köyhtymisen pysäytettyä.
- Poistamalla saasteita luonnosta. Suomessa muun muassa siivoamme rantoja muovirokasta sekä rakennamme kosteikkoja, jotka suodattavat vesistä ylimääräisiä ravinteita. Öljyonnettomuuden sattuessa autamme viranomaisia poistamaan öljyä luonnosta.
- Auttamalla jokaista tekemään ympäristön kannalta kestäviä ratkaisuja arjessaan. Voit vähentää ylikulutusta ja hillitä ilmaston lämpenemistä esimerkiksi syömällä ympäristöystävällisesti tai karsimalla omaa kulutustasi.

Mihin katosivat

LAPSUUDEN LINNUT?

TEKSTI MARIA RAUTIO-RUNEBERG

Koomikkona ja somen luontoaktivistina tunnettu Iikka Kivi masinoi yhdessä muiden luontoaktiivien kanssa kansalaisaloitetta, joka lopettaisi uhanalaisten riistalajien – pääasiassa lintujen – metsästyksen Suomessa. Myös WWF ajaa aloitetta.

”Lapsena kaikki oli paremmin”, **Iikka Kivi** naurahtaa.

Lapsuudesta kantautuu nimittäin Kiven lintuinnostus, joka syttyi uudelleen aikuisiällä. Nyt lintuja ei vain luonnossa näy yhtä paljon kuin silloin lapsuudessa.

”Ilmastonmuutos ja ekokriisi konkretisoituvat luonnossa. Aiemmin tänä vuonna lähdin bongamaan lehtopöllöä Helsingissä stand up -keikan jälkeen. En nähnyt lehtopöllöä, mutta kuulinkin lehtokurpan soitimen. Oli helmikuu, joten lintu

oli kaksi kuukautta etuajassa. Luonnonjärjestys on hajoamassa”, hän huokaa.

Kiven lintuharrastus alkoi isovanhempien mökillä Kalajoella. Kun Kiven stand up -koomikon ura lähti nousuun joitain vuosia sitten ja työelämä täyttyi väkijoukoista, pakeni introvertti oululainen ihmisvilinää metsään. Enää Kivi ei kuitenkaan miellä metsää pelkkänä pakopaikkana. Huoli luonnon tilasta herättää hänessä voimakkaita, ristiriitaisia tuntemuksia, eikä luonnossa oleminen ole enää pelkkää nautintoa. ▶

”Monet ovat hämmästyneet tiedosta, että uhanalaisia lajeja saa Suomessa laillisesti tappaa.”

© IKKA KIVI

Metsästys on vaikuttanut Suomessa huomattavasti taigametsähänhen kantaan.

”Lapsena riekon räkätys oli kevään merkki. Nyt sitä ei enää kuule. Eräs vanhempi lintuharrastaja kertoi, että 70-luvulla hän näki jopa 2 000 pikkusirrin parven. Nyt on hyvä, jos niitä näkee edes 4–5. Tämä on aika lohdutonta.”

”Uhanalaisten lajien metsästys on järjetön käytäntö”

Elokuussa Kivi ja kourallinen muita aktiivisia lintuharrastajia päättivät laittaa liikkeelle kansalaisaloitteen, joka kieltäisi uhanalaisten riistalajien metsästyksen metsästyslaissa. WWF:n marraskuussa teettämän kyselyn vastaajista selkeä enemmistö eli 58 prosenttia ei tiennyt, että uhanalaisten riistalajien metsästys on Suomessa sallittua.

”Sehän on järjetön käytäntö. Suomalaisilla on aika iso luottamus siihen, että asiat hoidetaan maassamme hyvin. Sen vuoksi niin monet

ovat olleet yllättyneitä, että uhanalaisia lajeja ylipäätään saa metsästä”, Kivi muistuttaa.

Uhanalaisten riistalintujen osuus metsästäväistä linnuista on kansalaisaloitteen taustavoimiin kuuluvan, WWF:n kiljuhanhityöryhmän puheenjohtajan, **Petri Lampilan** mukaan melko vähäpätöinen. Kuitenkin esimerkiksi Suomen metsävyöhykkeen soilla pesivän metsähänhen alalajin, taigametsähänhen, yli 10 000 yksilön metsästysmäärät verottivat merkittävästi hitaasti lisääntyvää lajia. Kun taigametsähänhen metsästystä rajoitettiin ja se rauhoitettiin joiksikin vuosiksi, kanta lähti hyvään kasvuun.

”Tällä hetkellä muun muassa nokikana ja tukkasotka ovat vähentyneet erittäin jyrkästi. Vaikka metsästys ei Suomessa olisikaan pääsyy niiden uhanalaistumiselle, kaikki lisä-

© PETTERI TOLVANEN / WWF

© IKKA KIVI

Haapanan kanta on taantunut 1990-luvulta lähtien. Kuvassa koiras juhlapuvussaan.

Kiven lintuharrastus on laajentunut viime vuosina myös lintukuvaamiseen. Tekeillä on myös lintukirja. "Kaikki aika menisi kyllä maastossa, jos se olisi mahdollista", Kivi toteaa.

Alli on globaalisti uhanalainen laji eikä sitä Suomea lukuun ottamatta saa metsästää Pohjoismaissa.

kuolleisuus vauhdittaa harvenemista entisestään", Lampila muistuttaa.

Kivi korostaa, että uhanalaistumiskehitys on Suomessa nopeaa ja sen torjumiseen tarvitaan kaikki keinot.

WWF:n kyselyyn vastanneista 63 prosenttia kieltäisi uhanalaisten riistalajien metsästyksen.

"Moni metsästäjäkin on käynyt kansalaisaloitteen allekirjoittamassa. Onhan se myös heidän etunsa, että riistaa riittäisi jatkossakin metsissämme. On ihan kaikkien ihmisten etu, että ekosysteemi voi hyvin ja eläinkannat ovat elinvoimaisia", Kivi summaa. ■

Linkki aloitteeseen löytyy osoitteesta wwf.fi/vetoomukset

WWF kansalaisaloitteen kannalla

WWF Suomen on ohjelmapäällikkö **Petteri Tolvasen** mukaan helppo seistä kansalaisaloitteen takana, sillä WWF on lausunnoissaan vaatinut uhanalaisten riistalintujen metsästyksen lopettamista jo pitkään.

"Suomi on sitoutunut siihen, ettei luontomme monimuotoisuus köyhy. Tuntuu ristiriitaiselta, että kansallisesti uhanalaisia lajeja – eli juuri niitä, jotka ovat vaarassa meiltä kadota – saa metsästää. Erityisen tärkeää on suojella globaalisti uhanalaisia lajeja, kuten allia, joka uhkaa hävitä koko

maapallolta. Aloitte on hyvin mietitty ja muotoiltu, eikä se esimerkiksi estäisi poikkeuslupia kannanhoidollisista tai vahinkoperusteisista syistä. Lajit pysyisivät metsästyslain piirissä, ja niiden metsästys voitaisiin sallia jälleen, kun ne ovat toipuneet elinvoimaisiksi. Metsästyslain mukaan metsästystä on harjoitettava kestävän käytön periaatteiden mukaisesti ja siten, että riistaeläinkannat eivät vaarannu. Mielestämme metsästys ei voi olla kestävä, jos kohteena on katoamisvaarassa oleva, uhanalainen laji."

Ravitsemussuosituksilla kohti

HYVINVOIVAA PLANEETAA

TEKSTI NOORA LAAKSONEN • KUVITUS KATRI VIRTALAAKSO

Tuore raportti osoittaa, että se, miten keskimäärin syömme, ei edistä planeetan hyvinvointia. Ruuantuotanto on suurin yksittäinen syy luonnon monimuotoisuuden köyhtymiseen, ja siksi paikallisissa ravitsemussuosituksissa tulisi huomioida myös ympäristö.

WWF:n ja Oxfordin yliopiston lokakuussa julkaiseman raportin mukaan tapa, jolla ruokaa tällä hetkellä tuotetaan ja kulutetaan, on kestämaton. Raportin mukaan edes kansalliset ravitsemussuosituksot eivät takaa ympäristöystävällistä ruokavaliota. Raporttia varten tutkittiin yhteensä 75 maan kansalliset suosituksot.

Kansalliset ravitsemussuosituksot kuvaavat sitä, millainen ruokavalio edistää terveyttä, ja niitä käytetään esimerkiksi julkisten ruokapalveluiden suunnittelussa.

Ruuantuotanto aiheuttaa 25–30 prosenttia globaaleista kasvihuonekaasupäästöistä ja on suurin yksittäinen syy luonnon monimuotoisuuden köyhtymiseen. Ratkaisu ongelmaan on kuitenkin olemassa: paikallisia ruokavaliota tulee ja on mahdollista muuttaa ympäristöystävällisemmiksi ja terveellisemmiksi.

”Ravitsemussuosituksot voisivat ohjata ihmisten ruuankulutusta kestävämmäksi”, sanoo WWF Suomen suojeluasiantuntija **Mari Koistinen**.

Ei kuitenkaan ole yhtä oikeaa ruoka-

valiota, joka takaisi luonnon ja ihmisen hyvinvoinnin kaikkialla maailmassa. Ratkaisussa on huomioitava paikalliset mahdollisuudet, vahvuudet ja heikkoudet. Esimerkiksi rikkaissa maissa eläinperäisten tuotteiden kulutusta on merkittävästi vähennettävä ja samalla kasvien käyttöä lisättävä, jotta heikommassa asemassa olevissa maissa voidaan syödä monipuolisemmin ja ravitsemuksellisesti riittävästi. Muutos ei kuitenkaan saa jäädä yksin kuluttajan harteille.

Suomalaisissa suosituksissa ollaan oikeilla jäljillä

Se, miten ympäristö on huomioitu ravitsemussuosituksissa eri puolilla maailmaa, vaihtelee. Esimerkiksi yhteisissä pohjoismaisissa ravitsemussuosituksissa ympäristö on otettu huomioon, ja suomalaiset ravitsemussuosituksot tehdään niiden pohjalta.

Vuonna 2014 julkaistujen suomalaisten ravitsemussuosituksotusten tavoitteena on terveyttä edistävä ruokavalio, joka on samalla ympäristön kannalta mahdollisimman

kestävä. Nykyinen ohjeistus ei kuitenkaan ole ympäristön kannalta tarpeeksi kunnianhimoinen.

”Perusongelma on, että suomalaiset suosituksot ovat liian väljät. Suosituksia noudattamalla voi syödä erittäin ympäristöystävällisesti tai ympäristölle haitallisesti. Ravitsemussuosituksotusten päivityksessä ympäristönäkökulmaa on vahvistettava merkittävästi”, sanoo Koistinen.

WWF:n ja Oxfordin raportti saa tukea aiemmista kansallisista tutkimuksista. Esimerkiksi Suomen ympäristökeskuksen (SYKE) elokuussa julkaisemassa kannanotossa todetaan, että ”kansallisissa ravitsemussuosituksissa on otettava huomioon sekä ravitsemuksellinen että ekologinen kestävyys”.

SYKEN tutkimusprofessori **Minna Kaljonen** vahvistaa, että ravitsemussuosituksiin tarvitaan muutakin kuin terveystieteellistä näkökulmaa.

”Ravitsemussuosituksot ovat äärimmäisen hyvä paikka vaikuttaa siihen, miten ruuankulutusta saadaan kestävämmäksi. Suositukset ohjaavat esimerkiksi koulu-

ruokailua, jossa kansallista ohjeistusta ympäristöasioiden huomioimiseen kaivataan nyt kovasti. Koulu-, päiväkoti- ja laajemmin julkisen lounasruokailun kautta tavoitetaan iso joukko suomalaisia”, Kaljonen sanoo WWF:lle.

Kaljonen haaveilee, että ravitsemussuosituksiin saataisiin tarkemmat ympäristökriteerit ja nykyisten ravintoarvomitareiden tapaan ruoille myös jonkinlaiset ympäristökestävyyden mittarit.

Raportti saa tukea julkiselta ruokapalvelulta

Ravitsemussuositukset ovat mukana myös julkisten ruokapalveluiden palvelusopimuksissa. Kysimme Helsingin kaupungin ruokapalveluilta, mitä he ajattelevat suositusten ympäristönäkökulmasta. Ruokapalvelut tuottaa noin 100 000 ateriahetkeä päivittäin.

”En näe estettä sille, että ravitsemussuositukset laajennettaisiin käsittelemään muitakin näkökulmia kuin terveyden edistämisen. Se varmaan edellyttäisi vähintään kansallista keskustelua aiheesta sekä

asiantuntija- ja tutkijajoukon laajentamista nykyistä vahvemmin ravitsemustutkijoista myös ruuan ympäristövaikutusten asiantuntijoihin”, pohtii Meri Mathlin Palvelukeskus Helsingin Kehityspalveluyksiköstä.

Mathlin näkee, että yleisten ympäristökriteerien listaaminen suosituksiin voisi olla hyödyllistä etenkin pienempien kuntien ruokapalvelun tuottajille. Helsingin kaupungin ilmastotyötä ja ruokalistojen suunnittelua ohjaa Hiilineutraali Helsinki 2035 -toimenpideohjelma, mutta kaikilla kunnilla ei välttämättä ole omaa päästävähennysohjelmaa ohjaamassa kehitystyötä. Hän ei kuitenkaan usko, että uusiin suosituksiin tulee isoja muutoksia, koska ravitsemustieteellinen tutkimus on hidasta.

”Kasvien ja kalan monipuolinen käyttö sekä etenkin prosessoidun lihan ja kovien rasvojen vähentäminen on linjassa myös terveysnäkökulmien kanssa.” ■

Lue lisää: wwf.fi/ruokaopas

Syö terveellisesti ja ympäristöystävällisesti

Suomalaisten ravitsemussuositusten mukaan terveellisen ruokavalion pohjan luovat kasvikset, hedelmät ja viljatuotteet. Myös WWF suosittelee kasvispainotteista ruokavaliota. Suosituksemme mukaan lihaakin voi syödä, mutta maltillisesti. Punaista lihaa suomalaisten ei kuitenkaan ympäristön kannalta tulisi syödä kuin korkeintaan yksi annos (100–150 g) viikossa. Myös maitotuotteiden kulutusta on hyvä rajoittaa noin kahteen desilitraan päivässä. Kestävästi pyydetyn kalan syöntiä voi jopa lisätä. Hyviä lähivesien kaloja ovat esimerkiksi särki ja silakka. Kasviksissa ja hedelmissä kannattaa suosia niitä, joiden satokausi on parhaimmillaan.

Kokki uskoo

ESIMERKIN VOIMAAN

TEKSTI JA KUVA NOORA LAAKSONEN

Vielä alkuvuodesta 2020 **Jaakko Impiö**, 23, työskenteli maailman parhaaksi valitussa, kolmen Michelin-tähden Mirazur-ravintolassa Ranskan Rivieralla. Työpäivät huippuravintolassa olivat usein 16-tuntisia ja rankkoja, mutta Impiö pitää työkokemusta arvokkaana. Erityisen tärkeänä hän pitää oppia siitä, miten vastuullisuus ja ympäristöystävällisyys otettiin huomioon Mirazurissa.

”He olivat hyvin ympäristötietoisia. Muovit olivat kompostoituvia, kasvikset tulivat omasta puutarhasta ja kala oli vastuullisesti pyydettyä”, hän luettelee.

Oli kyse sitten kouluruokailusta, työpaikan lounasruokalasta tai maailmankuulusta ravintolasta, ruokalistojen laatijoilla on valtaa vaikuttaa. Esimerkiksi maksuton kouluruoka tarjotaan Suomessa joka arkipäivä noin 900 000 koululaiselle ja opiskelijalle. Ei ole yhdentekevää, mitä lähes miljoona ihmistä syö, sillä ruuantuotanto on maailmanlaajuisesti suurin yksittäinen kasvihuonekaasujen aiheuttaja. Myös sen vaikutukset luonnon monimuotoisuuden katoon ovat merkittäviä.

”On erityisen tärkeää, että ravintoloitsijat tekevät ympäristötietoisia valintoja menujensa suunnittelussa, jotta asiaan vähemmän perehtyneen on helppo tehdä hyvä valinta”, Impiö toteaa.

Impiö muistelee, että hänen opintoihinsa kuului yksi ainoa kurssi kestävästä kehityksestä, joka sekun tuntui pintaraapaisulta aiheeseen. Hän toivoisi alan opintoihin lisää ympäristöasiaa.

”Pitäisi myös käydä ravintoloissa katsomassa, miten ympäristöystävällisyys huomioidaan. Ravintoloitsijoiden esimerkki voisi inspiroida alan opiskelijoita pyrkimään samaan.”

Nykyisin Impiö on ruoka-alan yrittäjä, joka ylläpitää Tastery-reseptipalvelua. Hän haluaa nykyisessä työssään näyttää positiivista esimerkkiä siitä, miten ympäristöystävällinen ruoka on hyväksi sekä maapallolle että ihmisille. Tulevaisuudessa siintää kenties myös oman ravintolan pyörittäminen – ympäristöystävällisesti tietenkin. ■

Apua,

KRÄÄSÄÄ!

Sähköiset
joulutervehdykset
löydät osoitteesta
wwf.fi/joulu

TEKSTI MIINA POIKOLAINEN • KUVA MIKA-BAUMEISTER / UNSPLASH

Monessa lapsiperheessä tuskaillaan etenkin joulun alla loputtomien lahjatoiveiden ja tavarapaljouden keskellä. Miten selittää lapselle, ettei halua ympäristöystävällistä ostaa mitään turhaa?

Leluja, paljeteilla ja glitterillä kuorrutettuja tavaroita, keräiltäviä pikku-eläimiä... Lapsen huone pursuaa tavaraa, mutta hän janoaa lisää. Eikä ihme. Halpoja ja kivoja pikkutavaroita on myynnissä joka puolella, ja kaverit saattavat esitellä jatkuvasti uusia ostoksiaan.

Omista vaate- ja tavaraoستoksista on helpo tinkiä, mutta monet vanhemmat eivät halua lapsiensa tuntevan oloaan ulkopuoliseksi sen takia, että heitä ahdistaa nykyinen. Mitä ihmettä vanhempi voi tehdä, jos mielessä pyörivät merten muoviroskat ja vaateollisuuden aiheuttamat päästöt?

”Kauhukuvien maalailu ei kannata, vaan asioista täytyy puhua ratkaisukeskeisesti ja lapsen ikä huomioon ottaen”, ympäristökasvatuksen johtava asiantuntija **Essi Aarnio-Linnanvuori** toteaa.

”Keskeistä on selvittää, kuinka tärkeä kyseinen vaate tai tavara lapselle on. Jos se on lapsen pitkäaikainen toive ja tuo lapselle

iloa, niin silloin voi päättää, että tingitään sen sijaan jostain muusta”, hän lohduttaa.

”Lapsella on oikeus tuntee itsensä ihanaksi ja ainutlaatuiseksi.”

Hän vinkkaa, että paljon toivotun vaateen tai tavarankannasta voi tehdä erityisen juhlallisen ostosretken, jolloin se jää mieleen. Näitä juhlahetkiä ei kuulukaan olla usein.

”Etenkin tiettyssä iässä lapset janoavat ”aarteita”, ja sellaisia voi hyvällä omallatunnolla käydä etsimässä kirpputoreilta tai kierrätyskeskuksista. Samalla ostoshetketä tulee mieleenpainuva elämys.”

Iloa ja ylpeyttä vastuullisista teoista

Kieltojen ja rajoitusten sijasta lasta voi siis ohjata kestävästä kuluttamisesta polulle tarjoamalla parempia vaihtoehtoja. Vanhemman tehtävä on selittää lapselle, ettei joka viikko voi saada uutta lelua eikä asioita voi hankkia

vain sillä perusteella, että muillakin on.

”On oltava tiukkana siitä, ettei lähdetä kilpavarusteluun ja varauduttava myös siihen, että lapsen palaute ei välttämättä ole kovin positiivista. Mutta kun pyritään muuttamaan maailmaa, se on kestävä.”

Hän huomauttaa, että yksittäisiä tavarahankintoja enemmän vaakakupissa painavat päivittäiset ruoka- ja liikkumistottumukset.

Aarnio-Linnanvuori muistuttaa, että jokainen WWF:n tukija on mukana suojelemaan uhattuja elinympäristöjä ja lajeja. Tämän voi kertoa myös lapselle konkreettisenä esimerkkinä siitä, mitä oma perhe tekee yhteisen maapallomme hyväksi.

”Perheen vastuullisista teoista kertominen lapselle on parasta ympäristökasvatusta. Luonnon puolesta toimimisen ei tarvitse olla lapsen ja vanhemman välinen väänön aihe, vaan se voi olla myös yhteinen positiivinen asia, josta tunnetaan iloa ja ylpeyttä.” ■

TÄLLÄ PALSTALLA
ASiantuntijamme
Yrittävät vastata
vaikeisiin kysymyksiin
ymmärrettävästi.

Suomen on päästettävä

IRTI TURPEESTA

TEKSTI SILJA ANNILA

Miksi turpeen energiakäyttö pitäisi lopettaa, ohjelmapäällikkö Jussi Nikula?

Turpeen energiakäytöllä on monia haitallisia vaikutuksia ilmastolle ja luonnolle. Turpeenpolto aiheuttaa noin 12 prosenttia Suomen kaikista kasvihuonekaasupäästöistä. Suot ovat myös suuri hiilivarasto. Kun turve poltetaan energiaksi, hiilivarasto muuttuu hetkessä päästölähteeksi. Lisäksi turpeen energiakäyttö kuormittaa vesistöjä ja uhkaa arvokasta suoluontoamme. Kun suo kuivataan energiakäyttöön, sen luonto tuhoutuu täysin. Suomen soilla elää monia uhanalaisia lajeja, minkä lisäksi jopa 83 prosenttia Etelä-Suomen suoluontotyypeistä on arvioitu uhanalaisiksi. Meidän on suojeltava näitä ainutlaatuisia alueita ja niillä eläviä lajeja.

Kuinka merkittävä energianlähde turve on Suomelle?

Turvetta käytetään energiantuotannossa sähkön ja erityisesti lämmön lähteenä. Turpeen osuus Suomen kokonaisenergian kulutuksesta on noin viisi prosenttia. Siihen verrattuna 12 prosentin ilmastopäästöt ovat valtavat. Yhteensä Suomessa on noin turvetta käyttävää 240 turvevoimalaa ja niitä sijaitsee myös Oulun, Kuopion ja Jyväskylän kaltaisista suurista kaupungeista. Turpeeseen nojaavilla alueilla on hyvät mahdollisuudet siirtyä pikaisesti kohti kestäviä energiamuotoja.

Miten turve korvataan?

Turpeella tuotettu sähkö ja lämpö voitaisiin korvata ainakin suurissa kaupungeissa polttoon perustumattomilla uusiutuvilla energiamuodoilla ja -ratkaisuilla. Tällaisia ovat esimerkiksi energiatehokkuuden parantaminen, hukkalämmön hyödyntäminen, lämpöpumput sekä aurinko- ja tuulivoima. Myös huoltovarmuuden näkökulmasta turve voidaan korvata aiemmin mainituilla ratkaisuilla. Turve soveltuu huoltovarmuuspoltoaineeksi huonosti, sillä sen kaivaminen riippuu sääoloista ja turve kestää heikosti varastoimista.

Mistä Irti turpeesta -kansalaisaloitekampanjassa on kyse?

WWF on mukana Suomen luonnonsuojeluliiton käynnistämässä Irti turpeesta -kansalaisaloitekampanjassa, jonka tavoitteena on turpeen energiakäytön lopettaminen Suomessa

vuoteen 2025 mennessä. Turpeelle tarvitaan päätöspäivämäärä, sillä Suomi ei vielä sellaista ole asettanut. Sen sijaan hallitus pyrkii puolittamaan turpeen energiakäytön vuoteen 2030 mennessä. Ilmastonmuutoksen torjunnalla on kiire, ja suuripäästöisestä turpeen energiakäytöstä on päästävä eroon hallituksen asettamaa aikataulua nopeammin. Nykyinen lainsäädäntö ei kohtele polttoaineita tasapuolisesti, kun katsotaan niiden kasvihuonekaasupäästöjä. Meillä ei ole varaa odottaa, että turpeen energiakäyttö hiipuisi markkinoiden tai päästökaupan ohjajamana. Tekoja luonnon ja ilmaston puolesta tarvitaan nyt.

Jos turpeen käyttö kiellettäisiin, miten varmistetaan oikeudenmukainen siirtyminen alan työntekijöille ja yrittäjille?

Elinkeinostaan luopuvien ihmisten toimeentulo on varmistettava ja heille tulisi tarjota tukea koulutukseen, elinkeinon uudelleen suuntaamiseen ja mahdollisiin uusiin investointeihin. Tällaista tukea voisi saada suunnitteilla olevasta EU:n oikeudenmukaisen siirtymän rahastosta. Jos turpeen käytölle asetettaisiin takaraja, se edistäisi reilua siirtymää. Valtiolla, yrityksillä ja työntekijöillä olisi aikaa valmistautua, suunnitella ja toteuttaa muutos yhteisymmärryksessä. ■

© AKI-PEKKA SINIKOSKI / WWF

TURPEEN ENERGIÄKÄYTÖSTÄ LUOPUMINEN OLISI
MERKITTÄVÄ TEKO LUONNON PUOLESTA, MUISTUTTAA
WWF:N OHJELMAPÄÄLLIKKÖ JUSSI NIKULA.

TÄLLÄ PALSTALLA
PÄÄSEVÄT ÄÄNEEN
IHMISET, JOTKA
SUOJELEVAT LUONTOA
KENTÄLLÄ.

Vaelluskalojen auttaja herkistyy KOHTAAMISISTA

TEKSTI ANNE BRAX • KUVA JUKKA KOSKINEN / TUOTANTOYHTIÖ VIMMA

WWF:n suojeluasiantuntija Manu Vihtonen suunnittelee ja avaa uhanalaisille vaelluskaloille nousureittejä ja kunnostaa kutupaikkoja. Vihtonen osaa asettua omien kahlusaappaidensa lisäksi myös neuvottelukumppaneiden saappaisiin.

”Minulle valkeni varhaisessa vaiheessa, että esimerkiksi Saimaalla mökkivesilläni kalastettavat lohet ja taimenet on tuotettu viljelylaitoksilla. Ymmärsin, että luonnonvaraisten kalojen kutujoet on padottu tai lisääntymisaluet hävinneet. Myös kotini lähellä virtaavan Kymijoen lohi oli ajettu sukupuuttoon. Muutkin tuttuni ovat nähneet, miten vesistöjen ja kalakantojen rakenne on muuttunut ja heikentynyt heidän elinaikanaan.

Edesmennyt mummini sanoi, että minun tulisi haakeutua kala-alalle, koska näki kiinnostukseni luontoa kohtaan. Olenkin opiskellut luonnonvara-alan tutkinnon ammattikorkeakoulussa. Alan työtehtävissä tulee nyt täyteen 20 vuotta, joista viimeiset kymmenen olen ollut aktiivisesti mukana virtavesityössä. Olen suunnitellut patojen poistoja ja virtavesien kunnostuksia ja järjestänyt valtavan määrän talkoita paikallisten ihmisten ja eri yhteisöjen kanssa.

Työssäni on toimistotyötä, mutta sopivassa suhteessa myös liikuntaa. Kenttäkaudella on paljon työkalujen ja varusteiden pakkaamista ja purkamista, ajamista kohteille, niillä työskentelyä sekä ajamista illaksi takaisin toimistolle. Lisäksi on varusteiden kuivattelu ja huoltoa. Hyvän fyysisen kunnon ylläpitämisen lisäksi myös henkisestä jaksamisesta on muistettava huolehtia.

Saan kunnostettavista virtavesikohteista usein tietoa paikallisilta vesistökartoittajilta, ja viranomaiset auttavat kohteiden arvon määrittelyssä. Paras tilanne on, kun joku ilmoittaa omistamallaan alueella sijaitsevan vaelluskalojen nousuesteen poistettavaksi.

Jokainen poistettava pato ja kunnostettava joki tai puro on kohteena erilainen ja ainutlaatuinen. Ihmisten – maanomistajien, voimayhtiöiden edustajien ja paikallisten aktiivien – kanssa on tultava hyvin toimeen. Asiat voivat joskus riidellä, mutten halua missään nimessä ihmisten riitelevän. On ongelmia, mutta niihin on myös löydettävissä ratkaisuja. Asioita tulee lähestyä nöyränä mutta asiantuntevasti. On myös osattava asettua neuvottelukumppaneiden saappaisiin.

Työkohteiden valmistelun ja taustatöiden tekemisen palkintona on se vihdoinkin koittava talkoopäivä. Tähtihetkenä pidän myös sitä, kun kuulen eri puolilla Suomea tapaamieni ihmisten tarinoita tai saan heistä samanhenkisiä ystäviä, jotka pitävät edelleen yhteyttä. Erityisesti lämmittää, kun vuosienkin jälkeen saan eri työkohteista viestejä ja kuvia.

Herkistyn pienistä jutuista: siitä, miten kunnostetuissa kohteissa on havaittu kutevia kaloja tai poikasia tai kun paikalliset ihmiset alkavat itse vaalimaan omaa virtavettään, kun he ovat ymmärtäneet, kuinka arvokas paikka heillä on.” ■

Tuoreita

ONNISTUMISIA

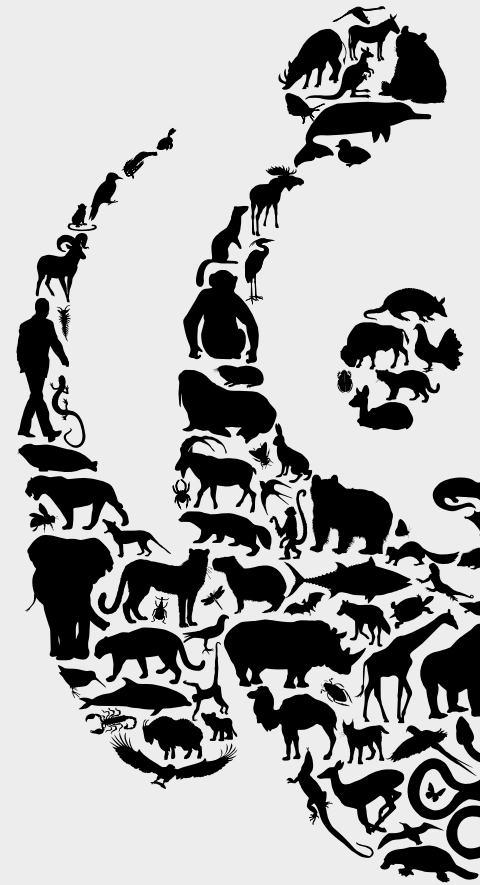
Kiitos tuestasi! Nämä ajankohtaiset onnistumiset eivät olisi mahdollisia ilman tukijoitamme ja pitkäjänteistä luonnonsuojelutyötämme. Löydät lisää onnistumistarinoita osoitteesta wwf.fi/suojelusaavutukset/.

Äärimmäisen uhanalaiselle malakantiikereille

Piilokameramme ovat paljastaneet iloisia uutisia Malesiasta! Aiemmin tänä vuonna kahteen eri otteeseen kuvatuissa piilokamerakuvissa näkyy emotiikeri peräti kolmen pentunsa kanssa. Pennut ovat arviolta 1–1,5-vuotiaita, ja videot paljastavat niiden seuraavan emoaan tarkasti. Pennut ovat merkittävässä asemassa malakantiikerin selviytymisessä, sillä niitä elää villinä IUCN:n arvion mukaan enää 80–120 yksilöä. Kartoitamme ja raivaamme Malesiassa muun muassa salametsästyksessä käytettäviä ansalankoja, jotka voivat olla kohtalokkaita myös tiikereille.

© DOMINIK SCHÜSSLER / WWF

Madagaskarin viidakoista löytyi uusi makilaji

Madagaskarin saarelta on löytynyt kokonaan uusi pieni kädellinen, tieteelliseltä nimeltään *Microcebus jonahi*. Vain ison juomalasin kokoinen uusi makilaji löytyi Koillis-Madagaskarilta, missä sen elinympäristöä ovat etenkin alankoalueiden viidakot. Löytö on tärkeä, sillä se osoittaa, että uusia lajeja on yhä

mahdollista löytää. Uusi pikkumaki on kuitenkin jo löydettyään luokiteltu uhanalaiseksi, sillä metsäkato uhkaa myös Madagaskarin lajien kotimetsiä. Keskitymme Madagaskarilla elinympäristöjen suojelun parantamiseen ja metsien palauttamiseen niillä alueilla, joilta se on tuhottu.

Kerille pentuja

© PETTERI HAUTAMAA

Äärimmäisen uhanalaiset kiljuhanhet levähtivät syysmuutolla Suomessa 50 vuoden tauon jälkeen

© TAPIO KOSTET

Liminganlahdella, Oulun eteläpuolella, tavattiin syyskuussa 27 kiljuhanhea. Kiljuhanhia ei ole syysmuutolla tavattu Suomessa noin 50 vuoteen. Pyysimme paikallisia metsästysseuroja keskeyttämään hanhenmetsästyksen siksi aikaa, kun kiljuhanhet ovat paikalla. Alueelliset metsästystoimijat suhtautuivat asiaan rakentavasti, ja kiljuhanhet pääsivät turvallisesti jatkamaan muuttoaan etelään. Viikon päästä saimme ilouutisia Kreikasta, kun parvi oli saapunut määränpäähänsä Kerkini-järvelle. Kiljuhanhi on Suomessa äärimmäisen uhanalainen.

Kansallispuistosta purettiin talkoovoimin yli 300 laitonta nuotiopaikkaa

© VIIVI VALKONEN / ALLERGIA-, IHO- JA ASTMALIITTO

Järjestimme lokakuussa Metsähallituksen ja Allergia-, iho- ja astmaliiton kanssa yhteiset tulipaikkatalkoot Nuuksion kansallispuistossa. Tapahtuma ylitti kaikki odotukset, kun 33 vapaaehtoista talkooporukkaa sai purettua päivän aikana peräti 350 laitonta tulipaikkaa. Tulipaikat kuluttavat kansallispuiston luontoa, ja retkeilyn lisääntyneenä tänä vuonna roimasti myös laittomia tulipaikkoja on ilmestynyt puistoon entistä enemmän. Tänä vuonna perinteiset talkooleirimme peruttiin koronapandemian vuoksi.

Uhanalainen taimen on alkanut lisääntyä kunnostetuissa puroissa

Kaikki Suomen vaelluskalat, esimerkiksi lohi ja taimen, ovat uhanalaisia, koska puromme ja jokemme ovat täynnä vaelluksen katkaisevia esteitä, kuten tierumpuja tai vanhoja myllypatoja. K-ryhmän kanssa toteuttamassamme K-Kalapolut-yhteistyössä on neljän vuoden ajan kartoitettu ja avattu eri puolilta Suomea löytyviä vaelluskalojen nousuesteitä ja kunnostettu kutusoraikkoja. Ensimmäisten vuosien kohteilta on jo saatu lupaavia tuloksia: uhanalainen taimen kutee ja lisääntyy kalojen aiemmin saavuttamattomissa olleissa puroissa. Yhteensä K-Kalapolut-yhteistyön aikana on avattu vaelluskaloille yli 80 kilometriä uutta elin- ja kutuympäristöä, purettu 24 nousuestettä ja tehty lähes 300 kutusoraikkaa. Talkoita on järjestetty lähes 30 kohteessa ympäri Suomea.

Rakkaudesta

MUUTTUMISLEIKKEIHIN

Rakastan matkustamisen nukkekotileikkiä. Tuntemattoman kaupungin mukulakivikadulla kuvittelen itselleni vaihtoehtoisia elämäntilanteita ja mieltymyksiä. ”Tää olis tällänen et tää jois flat whitea, ja sit tää tupakoiis vaan juhlissa ja ostais kahvipöytäkirjoja.” Omasta identiteetistä irrottautuminen tuntuu helpolta, koska puitteet ovat vaihtuneet. Matkustaminen ylläpitää mielikuvaa, että voisin olla mitä tahansa.

Olen identiteettishoppailuun koukuttunut, rajattomiin mahdollisuuksiin uskova milleniaali, eikä se lopulta ole mikään ihme. Kulttuuri ylläpitää uskomusta kapitalistisesta uudestisyntymisestä. TV on läpi lapsuuteni ollut täynnä muuttumisleikkiohjelmia, Hurjia remontteja ja Sillä silmällä -seikkailuja, joissa yhteisesti uskotaan, että uudella tukkatyylillä kaikki voi tosiaan olla toisin. Ulkoisen olemuksen muutos on eräänlainen pyhä toimitus, jossa ihminen tulee toiseksi omaksi itsekseen. Hahmoksi, joka on vain uinunut nuhjuisen pintakerroksen alla kaikki nämä vuodet.

Mahdollisuus olla mitä tahansa on tietysti myytti, joka ei lopulta pidä paikkaansa edes niille varakkaimmille, jotka voivat uudistaa vaatekaappinsa kerran kuussa. Olemme kaikki vankeja ruumiisamme ja ajatustemme hirmuhallinnon alamaisia. Ehkä fraasi itsensä hyväksymisestä sellaisena kuin on, on niin vaikea toteuttaa, koska samalla joutuisimme myöntämään, että elämässään voi lopulta muuttaa niin vähän. En tietystikään kiellä, etteikö ”aloittaminen uudestaan” olisi monessa muodossa mahdollista, esimerkiksi ammatin- tai puolisonvaihdon kautta, mutta maailmasta ei löydy niin kaukaista kolkkaa, jonne menneisyys ei lopulta seuraisi perässä. Ainut vaihtoehto on lopulta oppia elämään sen kanssa, mitä on ja mitä on kokenut.

Koronan myötä olen miettinyt matkustamista erityisen paljon, koska uskon, että kriisi tulee kestämään vielä pitkään ja rajoittamaan matkustamista radikaalisti. Toki olen kyseenalaistanut matkustamisen kaipuuni jo aikaisemmin ja todennut olevani kaksinaismoralistinen klisee, joka haluaa pelastaa planeetan ja surffata Meksikossa. Covid-19 on toistaiseksi tehnyt matkustuspäätökset puolestani, ja tehtäväkseni jää sopeutua vallitsevaan tilanteeseen. Ehkä joku piru mielessäni on jopa huojentunut siitä, että kestävät valintani eivät ole tällä hetkellä vain oman itsekurini varassa.

Rakastan edelleen matkustamisen nukkekotileikkiä, ja mielestäni sitä saakin rakastaa. Leikki ei välttämättä kerro tyytymättömyydestä nykytilaan, vaan rakkaudesta mahdollisuuksiin. Siinä yhdistyy halu ymmärtää itseä, omia haaveita ja toisaalta kaipuu toiseuteen. Unelma siitä, että nahkavankilani ja jäykkälönnkaisen luurankoni sijasta saisinkin tuntea sen, mitä toinen tuntee.

Hamuan toiseutta jatkuvasti. Kysyn, miltä toisista tuntuu ja yritän ymmärtää heitä, asettua heidän asemaansa ja päästä pään sisään. Lopulta hyvin arkinen tapa on osoittautunut parhaaksi taikakaluksi. Sen äärellä minuuteni rajat liukenevat, hälvenevät ja sulautuvat osaksi toista.

Kaunokirjaa lukiessani en edes huomaa siirtymää ja havahdun olleeni poissa vasta kun lukeminen keskeytyy. Missä olen? Kuka olinkaan? On osoitettu, että lukiessa juoksemisesta aivojen juoksusta vastaava osuus aktivoituu. Lukiessa mukana eläminen onkin enemmän kuin mielikuva, se on aivojen toiminnassa näkyvä fakta. Ehkä ei ole liioiteltua sanoa, että lukemisella elää monta elämää. Ja onneksi lukeminen on leikki, matka, jonka voi tehdä kotonakin. ■

RONJA SALMI ON TOIMITTAJA JA YRITTÄJÄ, JOKA VUOROTTELEE WWF-LEHDEN KOLUMNISTINA JANI KAARON KANSSA.

Resepti

RUOKAVALINNOILLA ON MERKITTÄVÄ VAIKUTUS ILMASTOON JA LUONNON MONIMUOTOISUUTEEN.

LISÄÄ RESEPTJÄ:
wwf.fi/reseptit

Nepalilainen VEGETARKARI

Mausteinen kasvicurry lämmittää viileänä päivänä. Se tarjoillaan riisin sijaan paistetun kukkakaalimurun kanssa.

Vegetarkari

Annoksia: 4, valmistusaika: 15 min + 30 min

800 g	yleisperunaa
1	iso sipuli
2	valkosipulinkynttä
5 cm	pätkä inkivääriä
1	chilipalko
3 rkl	rypsiöljyä
1 rkl	juustokuminaa
2 tl	curryjauhetta
1 tl	kanelia
1 tl	suolaa
1 tl	rouhittua mustapippuria
1 prk	(400 g) kirsikkatomaatteja
1 prk	(380 /230 g) keitettyjä kikherneitä
1 prk	(250 ml) kookoskermaa

1. Kuori ja kuutioi perunat. Laita ne hetkeksi sivuun.
2. Kuori ja kuutioi sipulit. Kuori ja raasta inkivääri. Kuutioi chili. Kuullota sipuleita, inkivääriä ja chiliä pannulla öljyssä muutama minuutti. Lisää mausteet ja perunat, Jatka paistamista noin minuutti lisää.
3. Kaada pannulle tomaatit, kookoskerma ja kikherneet. Kiehauta seos ja vähennä lämpö keskilämmölle. Anna porista kannen alla hiljalleen 30 minuuttia. Voit halutessasi lisätä joukkoon kasvislientä tai vettä, jos haluat tarkarista ohuempaa. Ripottele halutessasi päälle korianteria ja kevätsipulia.

Kukkakaali'riisi'

Annoksia: 4 lisäkkeenä
Valmistusaika: 15 min

1	iso kukkakaali
1 rkl	rypsiöljyä
1/2 tl	suolaa
1/2 tl	rouhittua mustapippuria

1. Irrota kukkakaali nupuiksi. Aja yleiskoneella hienoksi tai leikkaa veitsellä muruksi.
2. Lämmitä öljy pannulla. Lisää kukkakaalimuru. Paista sekoitellen muutama minuutti. Mausta suolalla ja pippurilla. Käytä riisin tapaan.

Haluatko tehdä osoitteenmuutoksen tai vaihtaa sähköiseen lehteen?

Voit tehdä muutokset helposti osoitteessa wwf.fi/tukijapalvelu/

Juttuideoita ja palautetta lehdestä voi lähettää osoitteeseen toimitus@wwf.fi

Tukijapalvelu

Puhelin: 040 192 3112, avoimna arkisin klo 9–16

Sähköposti: tukija@wwf.fi

Osoite: WWF Suomi, tukijapalvelu, Lintulahdenkatu 10, 00500 Helsinki
wwf.fi/tukijapalvelu

Lahjoitustili: FI41 1572 3000 0111 89
BIC (Swift) NDEAFIHH

Kilautetaan kummille!

Puhelimeen vastasi Ritva, joka on ollut saimaannorppakummina 10 vuotta.

Mikä on lempipaikkasi luonnossa? ”Nykyään liikun ikäni takia aika vähän luonnossa. Lempipaikkani on kuitenkin metsä.”

Mikä on mielestäsi parasta talvessa? ”Ehkä talven kauneus, lumesta en erikoisemmin välitä.”

Mikä sai sinut liittymään WWF-kummiksi? ”Nuori kaveri kävi aikoinaan oven takana ja pyysi kummiksi. Olen aina pitänyt eläimistä, joten päätin lähteä mukaan.”

Miksi valitsit juuri Saimaannorppakummiuden? ”Meillä on kesäpaikka Saimaalla, joten halusin olla mukana suojelemissa sen ympäristöä.”

Mikä eläin kuvastaa sinua parhaiten? ”Koira tai kissa. Meillä on ollut aiemmin oma koira. Kissat taas mieltyvät minuun helposti. Ne ovat myös huolehtivaisia, ja tunnistan samaa itsessäni.”

FEISSAUS JATKUU MYÖS KORONA-AIKANA

Yli puolet uusista kummeista löytää WWF:n pariin feissauksen kautta, mutta viime aikoina koronan vaikutukset ovat näkyneet myös feissarien työssä.

”Etenkin keväällä ihmiset olivat varoisempia, mutta pysähtyivät kyllä juttelemaan, kun pidimme huolen turvaväleistä”, tiiminvetäjä **Marina Merjamaa** Nordic Sales Crewlta kertoo.

Vaikka tilanne onkin hieman rauhoittunut, feissaus on yhä haastavampaa kuin normaalioloissa.

”Feissauksessa hymy on vahvuus. Kun hymyn joutuu peittämään maskilla, sillä ei ole samanlaista vaikutusta keskustelukumppaniin”, tiiminvetäjä **Syed Yasir** LiveRingiltä toteaa.

Yasir on huomannut, että suomalaiset

ovat hyvin tietoisia luontoon liittyvistä uhista, ja luonnonsuojelu on monille sydämen asia.

Sekä Yasir että Merjamaa kertovat, että pandalogo on monelle tuttu, ja WWF koetaan luotettavaksi ja läpinäkyväksi toimijaksi. Lahjoittajat ovat kokeneet tärkeäksi sen, että WWF saa todella aikaan tuloksia, joista se myös aktiivisesti viestii ulospäin.

”Monien mielestä luontoa tulee suojella, koska se ei voi itse puolustautua ihmisen toiminnan seurauksilta. Lahjoittaminen voi olla myös helppo tapa vaikuttaa, jos aikaa esimerkiksi vapaaehtoistyöhön ei ole”, Merjamaa lisää. ■

OLEMME SUOSITELLEET VAHVASTI MASKIEN KÄYTTÖÄ FEISSAUSKUMPPANEILLEMME. HAASTA-TELTAVALTAVAT POISTIVAT MASKIT KUVAKSEN AJAKSI.

KURKKAU KAUPPAAN!

WWF-TUOTTEITA OSTAMALLA TUET TYÖTÄMME LUONNON HYVÄKSI.

Suojaa kasvosi viimalta!

Nopeasti kuivuva tuubihuivi sopii mainiosti ulkoiluun viileämmällä säällä. Huivia voi käyttää lukuisilla eri tavoilla suojaamaan kaulaa, kasvoja tai päätä.

Tue ympäristönsuojelutyötämme ja tilaa omasi:

kauppa.wwf.fi/panda-tuubihuivi

Kiitos kaikille tukijoillemme vuodesta 2020!

Olemme kiitollisia, että olette pysyneet rinnallamme myös näinä haastavina aikoina.

Astetta kestävämpää KULUTUSTA

TEKSTI JA KUVA **ESSI PITKÄNEN**

”WWF:n tavoitteena on vähentää ihmiskunnan ylikulutusta – miksi sitten myymme pandatuotteita verkkokaupassamme? WWF-verkkokaupan tarkoituksena on palvella tukijoitamme ja meille on tärkeää, että työtämme voi tukea monella tapaa. Pidämme tarkoituksella verkkokaupan valikoiman melko suppeana, koska sen ensisijainen tarkoitus ei ole lisätä kulutusta, vaan antaa ihmisille mahdollisuus tukea työtämme. Kannustammekin jokaista harmitsemaan oman kulutuksensa määrää ja hankkimaan vain sellaisia tuotteita, joita oikeasti tarvitsee.

Valitsemme tuotteet huolella ja varmis-

Maapallomme luonto ei kestä, jos jatkamme kuluttamista nykyiseen tapaan. Esimerkiksi uuden puuvillasta tehdyn t-paidan valmistamiseen kuluu vähintään 2 700 litraa vettä. WWF:n asiakkuuspäällikkö Aino Sirkesalo kertoo, miksi WWF:llä on siitä huolimatta verkkokauppa.

tamme, että ne ovat keskivertoa ympäristöystävällisempiä. Esimerkiksi Villawoolin valmistamien pipojen villa on Bluesign-sertifioitua. Sertifikaatin kriteerit kiinnittävät huomiota muun muassa kemikaaleihin, veden käyttöön ja tuotannon päästöihin. Paperituotteissamme, kuten muistivihossa ja luontokalenterissa, käytetään aina FSC-sertifioitua paperia, mikä kertoo, että puu on kaadettu kestävämmiin hoidetusta metsästä. Pehmolelujemme täytteet taas on tehty kierrätetystä polyesterista.

Suurin osa käyttämistämme tekstiileistä, kuten aikuisten ja lasten t-paidat sekä hupparit ja colleget, tulevat suomalaiselta

yritykseltä Pure Wastelta, jonka tuotteet on valmistettu 100 prosenttisesti kierrätysmateriaaleista. Tuotteiden raaka-aine kerätään kahdesta pääasiallisesta lähteestä: vaateollisuudesta ylijäävistä leikkauskappaleista sekä kehräys- ja kutomotehtaiden lankajätteestä. Kun tuotteet valmistetaan kierrätetystä materiaalista, säästetään muun muassa puuvillan kasvatukseen tarvittava vesimäärä.

Ympäristövaikutusten lisäksi kiinnitämme huomiota siihen, missä WWF-verkkokaupan tuotteet on valmistettu ja miten valmistaja huolehtii sosiaalisesta vastuusta sekä työntekijöiden eduista.” ■

WWF-kangaskassi
15 euroa

Unisex harmaa Panda-huppari
65 euroa

Unisex harmaa Retro-panda-college
59 euroa

Joulun lahjat WWF-verkkokaupasta

Tilaa joululahjat WWF-verkkokaupasta viimeistään 18.12., jotta paketit ehtivät atoksi perille. Kaupassa voi valita tuotteille erillisen toimitusosoitteen. Yli 50 euron tilauksissa on ilmainen toimitus.

kauppa.wwf.fi

Villawool Panda-pipo
47 euroa

Panda-pehmolelu
25 euroa

Luontokalenteri
15 euroa

AUTA LUONTOA JOULUTERVEHDYKSELLÄ!

WWF:n joulutervehdys on helppo ja ympäristöystävällinen tapa muistaa läheisiä. Samalla tuet työtämme pohjoisen luonnon ja lajien suojelemiseksi. Jo 15 eurolla pääset lataamaan kauniin joulukortin, ja isommalla lahjoituksella saat useamman upean kuvan. Saatavilla suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi. Luonto kiittää!

wwf.fi/joulu

Hyvää joulua ja onnellista uutta vuotta
kaikille tukijoillemme!

KUVA: © JONATHAN PIE / UNSPLASH.COM • Rehankeräilyluvat: Suomi RA/2017/672, myönnetty 27.6.2017, koko Suomen alueella. Ahteenmaata lukuun ottamatta (1.7.2017–30.6.2022), Ahvenanmaa Aland AIR 2020/2887/22.4/2020 (1.7.2019–30.6.2021), wwf.fi/mergislupa